

зобов'язаний був подавати щорічні звіти і загальний звіт по закінченні опіки.

Слід зазначити недостатність контролю в сімейному законодавстві Росії другої половини XIX століття (немає перевірки звітів реальності: контроль був винятково паперовий), між тим важливо виявити недбальство чи умисел опікуна вчасно, так як у нього могло потім не опинитися засобів, щоб покрити збитки (лише в Чернігівській і Полтавській губерніях було потрібно призначати опікунів, які мають майно, достатнє для відшкодування можливих збитків).

Але підопічний мав право вимагати від опікуна відшкодування збитків тільки після виходу з-під опіки [2, с.62].

Література:

1. Мейер Д. И. Русское гражданское право / Мейер Д.И. – Ч. 2. – М. : Статут, 1997. – 449 с. (Классика российской цивилистики).

2. Нечаева А.М. Семейное право. Курс лекций. – М.: Юристъ, 1998.

УДК 340.15

Юридичні науки

ЛЮБЛІНСЬКА УНІЯ 1569 РОКУ: ДО 450-РІЧЧЯ УКЛАДЕННЯ

*Карпова І. Г.,
доцент кафедри теорії та історії держави і права,
конституційного права,
Чернігівський національний технологічний університет,
м. Чернігів, Україна*

Як відомо, минуле України тісно пов'язане з історією багатьох держав, які різним чином впливали на її долю. Серед них – Велике князівство Литовське та Польське королівство. Литовсько-польський період в історії України розпочався з 40-х років XIV ст. і тривав практично три століття, і, відповідно, економічний, політичний, соціальний, духовно-культурний розвиток українських земель значною мірою визначався політикою цих держав.

На певному етапі розвитку як Литви, так і Польщі ще у XIV ст. виникла реальна потреба в об'єднанні зусиль обох держав в основному під впливом

зовнішніх чинників – загрози завоювання Тевтонським орденом, а пізніше – Московським царством, яке прагнуло відвоювати у Литви землі колишньої Київської Русі.

Першим кроком політичного альянсу стало укладення у 1385 році Кревської унії, згідно якої литовський князь Ягайло обіцяв прилучити землі князівства Литовського (в тому числі, українські та білоруські) до Польщі та окатоличити їх. Як відомо, князь Вітовт добився скасування унії, що фактично означала інкорпорацію Литовського князівства Польщею, але практика звернення до політичного союзу з Польським королівством набула подальшого поширення.

Так, після поразки на р. Ворскла Вітовт вимушений був укласти Вільненську унію (1401 р.), а після Грюнвальдської битви – більш вигідну Городельську (1413 р.).

1569 рік знаменував черговий політичний крок у відносинах Литви і Польщі, що завершився укладенням Люблінської унії. Дослідження особливостей її ухвалення вивчали Н. Білоус, В. Василенко, В. Ульяновський, Н. Яковенко, І. Ярмошик, а взагалі, ґрунтовне дослідження литовсько-польських уній розпочалося ще у ХІХ столітті [1].

Логічно виникає питання: а як змінювалась доля українських земель в умовах укладення литовсько-польських уній? Зрозуміло, в умовах відсутності власної державності українці мусли сприймати рішення польсько-литовських можновладців, і, на жаль, займати другорядні позиції в апараті управління. Так, скажімо, зміна курсу православної Литви на окатоличення після Кревської унії автоматично означало, що українська знать, православна за своїми духовними коренями, мусила або приймати католицизм для збереження своїх позицій, або бути усуненою від управління. Городельська унія зрівняла в правах шляхту католицького віросповідання, що знову поставило українську знать перед вибором зміни віри для збереження привілеїв.

Досить цікавою є позиція української знаті при обговоренні питань унії у 1569 році. Традиційно вважається, що долю українських земель вирішували Велике Князівство Литовське та Польське королівство, але це не зовсім так. У

переговорному процесі, що передувало укладенню Люблінської унії, брали участь і представники українських магнатських родів Волині, Київщини, Брацлавщини, причому після від'їзду литовської делегації вони мали можливість виступати самостійною стороною переговорного процесу.

Ще до укладення Люблінської унії 1 липня 1569 року були прийняті Ухвали “Про землю Волинську” (26 травня), “Про князівство Київське” (5 червня), в яких обґрунтовувалась правомірність входження земель Київщини, Волині, Брацлавщини до Польщі. Тексти цих документів визначали досить вагомі політичні, економічні, адміністративні, релігійні права українських воєводств у об'єднаній державі [1].

Скажімо, серед політичних прав було звільнення вказаних українських земель від присяги Литві й приєднання земель як рівних у правах та привілеях, що поширювалися на польські; гарантувалося для усіх соціальних станів Волині та Київщини збереження їх давніх родових прав, честі й гідності; щодо економічних прав декларувалась непорушність прав володіння маєтками та іншою нерухомою та рухомою власністю; українському населенню православної віри також дозволялося богослужіння відповідно до канонів православної віри.

Отже, в умовах досить лояльного відношення до українських земель українська знать мала всі реальні шанси поставити перед польською владою питання щодо надання українським землям автономних прав, що в майбутньому створило б умови для розбудови української держави, і навіть уникнення військових потрясінь Хмельниччини. Але, як засвідчує аналіз документів, представники української знаті, тобто, тогочасна еліта, що по праву мала відігравати роль оборонця національних інтересів України, такої ролі не відіграла, дбаючи лише про збереження власних привілеїв, титулів, маєтностей. Саме тому лише українське козацтво, перетворившись наприкінці XVI – у першій половині XVII ст. у впливову політичну силу, стало основним носієм ідеї створення і розбудови української держави.

З огляду на новітні реалії України події 450-річної давнини переконують нас в тому, що розбудова дійсно могутньої суверенної української держави можлива за умови активної, дієвої, і що найголовніше – справді патріотичної позиції сучасної політичної еліти, а її формування є запорукою не лише сьогоднішніх успішних реформ в державі, а могутнім гарантом процвітання України в майбутньому.

Література:

1. Ярмошик І. І. Люблінська унія 1569 р. та Гадяцька угода 1658 р. як втрачений шанс українського державотворення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [file:///D:/Desktop/Prpg_2016_2_38%20\(1\).pdf](file:///D:/Desktop/Prpg_2016_2_38%20(1).pdf)

УДК 341

Юридичні науки

ПИТАННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ МЕДІАЦІЇ В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ З ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ

Коваль Є.О.,

студент Інституту міжнародних відносин

Київський національний університет

імені Тараса Шевченка

м. Київ, Україна

Важливість врегулювання питання медіації в Україні безпосередньо пов'язана з Угодою про Асоціацію з Європейським Союзом 2014 р., адже згідно зі ст. 1 Угоди, Україна і ЄС мають посилювати співпрацю у сфері правосуддя, свободи та безпеки з метою забезпечення верховенства права та поваги до прав людини й основоположних свобод [1].

У той час як у ЄС медіація врегульована на законодавчому рівні і займає вагомим значення, адже вважається, що забезпечення верховенства права та доступу до правосуддя повинно включати доступ як до судових, так і до позасудових методів врегулювання спорів [2], в Україні немає жодного чинного нормативно-правового акта, який закріплював би визначення та основні

30